

Växtvalets inverkan på angrepp av spanska skogssnigeln

MIKAELA PETTERSSON

Den spanska skogssnigeln (*Arion vulgaris*) kan bli mellan 8–13 cm lång i vuxet tillstånd vilket innebär att den är något mindre än vår svarta skogssnigel som kan bli mellan 8–18 cm lång i vuxet tillstånd. Snigelns färg varierar mellan nästan svart till brun, röd samt orange nyans, men oftast har den en brunröd färg. Den unga snigeln är oftast brunfärgad och har sidoband över den så kallade manteln samt långa kroppssidorna.

Ursprung och spridning

Den spanska skogssnigeln kommer ursprungligen från de västligaste delarna av den Iberiska halvön samt från de sydligaste delarna av Frankrike.

År 1975 kom de första rapporterna om att arten hittats i Skåne och 1976 påträffades den i Göteborg. Spridningen till de östra delarna av Sverige kom betydligt senare i slutet av 1980-talet. På Färöarna rapporterades det första snigelfyndet år 1986 och i Norge år 1988. Man misstänker att snigeln kommit i Norge via färdiga gräsmattor på rulle.

Man har kunnat konstatera att snigeln spridit sig med hjälp av människan, och då framför allt genom jord och plantmaterial. Både den unga snigeln och ägg kan följa med i krukor och rotsystem. Snigelns snabba spridning underlättas då det endast räcker med få ägg för att arten ska kunna spridas vidare. Vårt klimat här i Sverige är mycket gynnsamt för snigeln vilket leder till att snigeln får det lättare att massföröka sig.

Livscykel

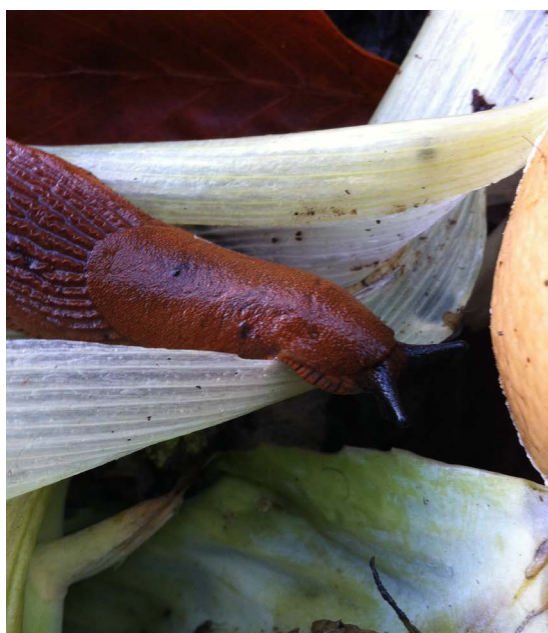
I Skandinavien har arten normalt en ettårig livscykel. Varje snigel kan lägga mellan 300 och 500 genomskinliga ägg (3–5 mm), som senare övergår till en

mjölkvit färg. När snigeln sedan kläcks är den 0,5 cm lång. Det är främst de unga, icke köns mogna sniglarna som övervintar. De unga sniglarna är känsliga för torka, så under torra perioder ökar dess dödlighet. När våren kommer och dygnsmedeltemperaturen kommer upp över +4 grader, börjar sniglarna komma i gång och de individer som var medelstora när de gick in i vinterdvala behöver endast ett par veckor på sig för att bli köns mogna och börja föröka sig. En snigel kan i regel para sig flera gånger under en säsong. När äggläggningen är över blir den vuxna snigeln allt mer långsam framåt hösten och till sist krymper den och dör.

Under lövträd och på skuggiga platser i trädgården där vegetation är tät är exempel på sådana fuktiga miljöer där snigeln trivs. Fukten tycks även styra snigelns dygnsrytm då de framför allt är aktiva på kvällarna och under nätterna samt fram emot morgonen då luftfuktigheten är hög jämfört med mitt på dagen. Natten ger även ett skydd för snigeln mot predatorer och solens UV-strålning. Mitt på dagen när solen står som högst gömmer sig snigeln på lämpliga skuggiga platser.

Födoval

Ett kännetecken hos den spanska skogssnigeln är att den är mycket slemmig för att hinna producera slem rör den sig sakta fram. Detta kostar energi och därför måste snigeln hela tiden få i sig föda och detta kan vara orsaken till att den är allätare,

Växter med tunn och fin struktur faller lätt offer för snigelns intensiva aptit.

vilket innebär att den äter både levande och dött växtmaterial samt dött och i vissa fall även levande animalisk föda. I studier har man sett att spanska skogssnigeln väljer ruttnande växter framför friska.

Sniglarna har olika preferens för olika växter. Tjockleken och hårdheten på växtens olika delar, samt näringsvärde och sekundära nerbrytningsprodukter spelar roll för när snigeln gör sitt val av föda. Dess smakpreferenser kan även variera mellan olika perioder på året då den kemiska sammansättningen i växterna varierar över säsongen. Även vissa ämnen kan påverka snigeln på det sättet att snigelns aptit ökar respektive minskar. Exempel på detta är tagetes och sallat som innehåller ämnen som ökar snigelns aptit medan ärt- och bönväxter, speciellt bondbönan, minskar snigelns aptit.

Populära växter för spanska skogs-

snigeln är de som har saftiga stjälkar och blad och/eller stora blommor, exempelvis dahlior som kan bli svårt angripna samt sallat och andra grönsaker. Vissa lökväxter faller spanska skogssnigeln i smaken och mest utsatta är påsk- och pingstliljor medan tulpaner ofta kommer undan med lindriga angrepp. Små och späda plantor som är lätta att komma över och

få i sig är omtyckta av snigeln och även frukt och bär faller in under snigeln kategori av favoritföda. Salvia och basilika är exempel på kryddbladväxter som har stark doft och smak och som tillhör snigeln favoritföda. De vedartade kryddorna däremot lämnas i fred. Två av våra favoriter i trädgården, Viva och Hosta är exempel på växter som snigeln lätt

slukar. De populäraste grönsakerna för spanska skogssnigeln är kålväxter, sallat, tomat och stjälselleri. Exempel på sommarblommor som verkar falla snigeln i smaken är strandkrassing och margeriter. Snigeln undviker barrväxter, växter som har mer läderartade blad som exempelvis rhododendron samt vedartade och taggiga växtdelar.

Växtlista

Här nedan listas de växter som spanska skogssnigeln **sällan** angriper.

P= Perenn, K= Krydda, S= Sommarblomma, L= Lignos (vedartad), Bär= Bärbuske, G= Grönsak.

Vetenskapligt namn:	Svenskt namn:	Typ	Källa:
<i>Acanthus mollis</i>	Mjukakantus	P	Sølanger (2000)
<i>Achillea filipendulina</i>	Praktröllika	P	Sølanger (2000), von Proschwitz (2009)
<i>Agapanthus</i> -arter	Agapantus	P	Sølanger (2000)
<i>Alchemilla mollis</i>	Jättedaggkåpa	P	Sølanger (2000)
<i>Anemone x hupehensis</i>	Japansk höstanemon	P	Sølanger (2000)
<i>Anemone x hybrida</i>	Höstanemon	P	Sølanger (2000)
<i>Anethum graveolens</i>	Dill	G/K	Andersen & Haukeland (2012)
<i>Antirrhinum majus</i>	Lejongap	P	Andersen & Haukeland (2012)
<i>Aquilegia</i> -arter	Akleja	P	Sølanger (2000)
<i>Argyranthemum</i> 'Maggy White'	Margerit 'Maggy White'	S	Andersen & Haukeland (2012)
<i>Armeria</i> -arter	Trift	P	Sølanger (2000)
<i>Aster</i> -arter	Aster	P	Sølanger (2000)
<i>Astilbe x arendsii</i>	Astilbe	P	Sølanger (2000), Andersen & Haukeland (2012)
<i>Astrantia major</i>	Stjärnflocka	P	Sølanger (2000)
<i>Bergenia</i>	Bergenia	P	Sølanger (2000)
<i>Begonia</i>	Begonia	S	Andersen & Haukeland (2012)
<i>Centaurea dealbata</i>	Strävklint	P	Sølanger (2000)
<i>Centaurea montana</i>	Bergklint	P	Sølanger (2000)
<i>Corydalis lutea</i>	Nunneört	P	Sølanger (2000)
<i>Cynara cardunculus</i>	Kronärtskocka	P/G	Sølanger (2000)
<i>Dicentra spectabilis</i>	Löjtnanshjärta	P	Sølanger (2000)
<i>Digitalis purpurea</i>	Fingerborgsblomma	P	Sølanger (2000)
<i>Eryngium</i> -arter	Martorn	P	Sølanger (2000)
<i>Euphorbia</i> -arter	Törel	P	Sølanger (2000), von Proschwitz (2009)
<i>Foeniculum vulgare</i>	Fänkål	P/G	Sølanger (2000)

<i>Fuchsia</i> -arter/sorter	Fuchsior	P	Sølanger (2000), Andersen & Haukeland (2012)
<i>Gaillardia aristata</i>	Kokardblomster	P	Sølanger (2000)
<i>Geranium</i> -arter	Nävor	P	Sølanger (2000), Andersen & Haukeland (2012)
<i>Hedera helix</i>	Murgrönor	P	von Proschwitz (2009)
<i>Helleborus</i> -arter	Julrosor	P	von Proschwitz (2009)
<i>Hemerocallis</i> -arter	Dagljiljor	P	Sølanger (2000)
<i>Hosta</i> 'Big Daddy'	Funkia 'Big daddy'	P	Rice (2006)
<i>Hosta</i> 'Gold Regal'	Funkia 'Gold Regal'	P	Rice (2006)
<i>Hosta</i> 'Halcyon'	Funkia 'Halcyon'	P	Rice (2006)
<i>Hosta</i> 'Krossa Regal'	Funkia 'Krossa Regal'	P	Rice (2006)
<i>Hosta sieboldiana</i> -alla sorter	Daggfunkia	P	Rice (2006)
<i>Hosta tokudama</i> -alla sorter	Japansk funkia	P	Rice (2006)
<i>Hosta</i> 'Zounds'	Funkia 'Zounds'	P	Rice (2006)
<i>Hyssopus officinalis</i>	Isop	P	Andersen & Haukeland (2012)
<i>Lactuca sativa</i> 'Red Salad Bowl'	Sallat (röda sorter)	G	Sølanger (2000)
<i>Lavandula angustifolia</i>	Lavendel	P	von Proschwitz (2009), Andersen & Haukeland (2012)
<i>Liatis spicata</i>	Rosenstav	P	Sølanger (2000)
<i>Lysimachia nummularia</i>	Penningblad	P	Andersen & Haukeland (2012)
<i>Lysimachia punctata</i>	Praktlysing	P	Sølanger (2000)
<i>Myosotis</i> -arter	Förgätmigejer	P	Sølanger (2000)
<i>Nepeta x faassenii</i>	Kantnepeta	P	Sølanger (2000)
<i>Paeonia</i>	Pion	L	von Proschwitz (2009)
<i>Papaver nudicaule</i>	Sibirisk vallmo	P	Sølanger (2000), von Proschwitz (2009)
<i>Papaver orientale</i>	Jättevallmo	P	Sølanger (2000), von Proschwitz (2009), Andersen & Haukeland (2012)
<i>Pelargonium</i>	Pelargon	P	Sølanger (2000), von Proschwitz (2009), Andersen & Haukeland (2012)
<i>Phlox paniculata</i>	Flox	P	Sølanger (2000), von Proschwitz (2009)
<i>Physostegia virginiana</i>	Drakmynta	P	Sølanger (2000)
<i>Phytolacca americana</i>	Kermesbär	P	von Proschwitz (2009)
<i>Polygonum</i> -arter	Trampörter	P	Sølanger (2000)
<i>Potentilla</i> -hybrider	Fingerörter	P	Sølanger (2000)
<i>Pulmonaria</i> -arter	Lungörter	P	Sølanger (2000)
<i>Ribes uva-crispa</i>	Krusbär	Bär	Andersen & Haukeland (2012)
<i>Rhododendron</i>	Rhododendron	L	Andersen & Haukeland (2012), von Proschwitz (2009)

<i>Rosa</i> -släktet	Rosor	L	Andersen & Haukeland (2012), von Proschwitz (2009)
<i>Rubus idaeus</i>	Hallon	Bär	Andersen & Haukeland (2012)
<i>Rubus plicatus</i>	Björnbär	Bär	Andersen & Haukeland (2012)
<i>Rudbeckia fulgida</i>	Strålrudbeckia	P	Sølanger (2000)
<i>Ruta graveolens</i>	Murruta	P	Sølanger (2000)
<i>Salvia officinalis</i>	Salvia	P/K	Sølanger (2000)
<i>Saxifraga x urbium</i>	Porslinsbräcka	P	Sølanger (2000)
<i>Scabiosa caucasica</i>	Höstvädd	P	Sølanger (2000)
<i>Santolina chamaecyparissus</i>	Grå helgonört	P	Sølanger (2000)
<i>Sedum spectabile</i>	Kinesisk kärleksört	P	Sølanger (2000)
<i>Sempervivum</i> -arter	Taklökar	P	Sølanger (2000)
<i>Sisyrinchium</i> -arter	Gräsliljor	P	Sølanger (2000)
<i>Solidago</i> -arter	Gullris	P	Sølanger (2000)
<i>Tanacetum coccineum</i>	Rosenkrage	P	Sølanger (2000)

Litteratur:

Andersen, A., Haukeland, S. (2012b). Snegler som skadedyr.

http://www.bioforsk.no/ikbViewer/page/prosjekt/tema/artikkel?p_dimension_id=20043&p_menu_id=20070&p_sub_id=20044&p_document_id=51958&p_dim2=20096. (2012-10-17)

Andersen, A., Haukeland, S. (2012a). Brunskogsnegl og planter. http://www.bioforsk.no/ikbViewer/page/prosjekt/tema?p_dimension_id=20043&p_menu_id=20070&p_sub_id=20044&p_dim2=20266. (2012-11-05)

Rice, G. (2006). Hosta. I: The royal horticultural society, Encyclopedia of perennials. England, Dorling kindersley limited, s. 264

Sølanger Sørensen, L. (2000). Sæson for snegle. *Haven*. (Årg. 100, Nr. 5).

Von Proschwitz, T. (2009). ”Snigel- fridstörare i örtagården, vetenskap och fakta”, Uddevalla, Bohusläns museums förlag.

Fullvuxen snigel. Under högsommaren hittar man snigeln i sin kompost där det finns många lättillgängliga växtdelar.

Snigeln lägger sina ägg så att de är skyddade. Här ligger de mellan marken och en gammal stock som ramar in ett trädgårdsland.

Bilderna är tagna av författaren.

Faktaruta

- Faktabladet är utarbetat inom LTV-fakultetens grundutbildning.
- Projektet är finansierat av SLU och FOR.
- Projektansvariga: Birgitta Rämert, birgitta.ramert@slu.se, Inst. för växtskyddsbiologi, SLU Alnarp.
Lotta Nordmark, lotta.nordmark@slu.se, Inst. för biosystem och teknologi, SLU Alnarp